

Leveren waar de gebruiker om vraagt

In een blauwdruk voor het accountantsberoep pleit Marcel Pheijffer voor maatwerk, waarin de markt bepaalt aan welke vorm van controle in de toekomst nog behoefte is. En in een bijdrage over de kwaliteit van mkb-kantoren stelt Marco Moling voor om eerst invulling aan kwaliteit te geven via een normenkader, rekening houdend met de behoeften bij de gebruiker.

Net als Marcel Pheijffer ben ik een groot voorstander van het *ophogen* van de grens voor de wettelijke controle. Dat zal mkb-kantoren bewegen tot het leveren van maatwerk dat aansluit bij de behoeften van de gebruiker. Ter illustratie drie voorbeelden.

Eén. De bank van een mkb-onderneming die niet langer controleplichtig is, heeft mogelijk geen behoefte aan de jaarlijkse controleverklaring van oordeelonthouding, maar wel aan zekerheid over de waardering van de geactiveerde goodwill. Heeft de onderneming betaald voor een goudmijntje of voor oude troep? Of, meer in jargon, zijn er indicaties voor een bijzondere waardevermindering van de goodwill? Aan een accountant zou dan een opdracht kunnen worden gegeven om een controleverklaring te verstrekken met uitsluitend een oordeel over de waardering van de goodwill.

Een bank die financiert op voorwaarde van verstrekking van pandrecht op de voorraden en debiteurenvorderingen (voorbeeld twee), is specifiek geïnteresseerd in een controleverklaring waarbij een oordeel wordt gegeven over het bestaan en de waardering van die voorraden en debiteuren.

Daarentegen heeft een potentiële koper van een mkb-onderneming (voorbeeld drie) specifiek behoefte aan een oordeel over de juistheid van de verantwoorde omzet, omdat hij vermoedens heeft dat de verkopende partij deze wellicht te hoog voorstelt. Aan een accountant kan de opdracht worden verstrekt een oordeel te geven over de juistheid van die omzet.

De aard en omvang van de opdracht, en mogelijk ook de belanghebbenden, zullen in de opdrachtbevestiging duidelijk moeten worden omschreven. Wanneer de belanghebbenden bekend zijn, kunnen er ook afspraken worden gemaakt over de materialiteit die ze aanvaardbaar achten en over de rapportagevorm waar zij behoefte aan hebben.

In zo'n nieuwe situatie wordt voor niet-controleplichtige mkb-ondernemingen dus uitsluitend zekerheid verstrekt bij onderwerpen naar keuze, met een materialiteit naar keuze en in een rapportagevorm naar keuze. Maatwerk. Leveren waar de gebruiker om vraagt.

Voor de accountantskantoren is het aannemelijk dat als gevolg van het ophogen van de controlegrens de hoeveelheid werk drastisch zal afnemen. Het pakket aan controleplichtige ondernemingen daalt fors, wat niet volledig zal worden gecompenseerd door de in de voorbeelden beschreven vervangingsvraag die kan ontstaan. Een onderzoek naar uitsluitend de waardering van goodwill of het bestaan en de waardering van voorraden is immers minder omvangrijk dan een volledig jaarrekeningonderzoek.

Bovendien is de cliëntvraag moeilijker te voorspellen, wat het lastig maakt de bezetting en de planning daarop af te stemmen.

En de meerwaarde van maatwerk wordt voor de gebruiker ook alleen echt zichtbaar indien een duidelijk oordeel wordt geveld, bij voorkeur in bewoordingen die geen enkele vorm van twijfel oproepen. Een duidelijk oordeel in de vorm van 'de voorraad bestaat op balansdatum en is juist gewaardeerd' onder verwijzing naar het materialiteitsbedrag dat reeds in de opdrachtbevestiging was opgenomen.

Voor accountantskantoren zou er veel veranderen. Noodgedwongen wordt er afscheid genomen van (een deel van) het vertrouwde pakket aan jaarrekeningonderzoeken en moet er continu worden nagedacht over vragen als 'wat wil de gebruiker?' en 'voldoet ons eindproduct aan de initiële klantvraag?'.

Misschien dat we daarom liever vasthouden aan de fictie van vertrouwensman van het maatschappelijk verkeer, een gebruiker die we niet bij naam kennen en nooit hebben gesproken. Een gebruiker die daardoor aan het einde van het traject ook niet zal zeggen: "Jouw eindproduct voldoet niet aan onze verwachting." Althans, totdat de uitnodiging van de tuchtrechter op de mat valt.

Deel dit artikel

Johan Nelemans is extern accountant bij ESJ Audit & Assurance BV. Hij was de eerste voorzitter van de adviesgroep young professionals van het

toenmalige NIVRA.